

HITKÖZSÉGI HÍRADÓ

NEM AZ A ZSIDÓ, AKINEK A SZÜLEI AZOK VOLTAK, HANEM AKINEK A GYERMEKE IS AZ LESZ! (Simon Peres)

Emlékezz!

A Komáromi Zsidó Hitközség tisztelettel meghív minden jó-
érzésű embert a város és környéke zsidósága deportálásá-
nak 63. évfordulója alkalmából rendezendő emlékünne-
pésre, melyet **2007. június 10-én**, vasárnap 10:30-kor
tartunk a komáromi zsidó temetőben (Aranyember utcája).

Emlékbeszédet mond Kardos Péter főrabbi

12:00-kor közösen gyújtunk gyertyát az áldozatok em-
lékművénél a zsinagógában és koszorút helyezünk el a
Menház falán található emléktáblánál.

*a Komáromi Zsidó Hitközség
vezetősége*

Kabalat Shabat

Hagyományaink szerint a Mártírnapi előtti pénteken ismét
közösen fogadjuk a szombatot a komáromi zsinagógában.

A különleges Kabalat Shabat, ezúttal a „Ledor Vador”
találkozó részeként kerül megrendezésre.

Mindenkit szeretettel várunk, **2007. június 8-án**,
pénteken 18:30-kor a Menházban.

Kitártuk a kapukat...

Bővebben a 3. oldalon.

Ökumenikus Istentisztelet a komáromi református templomban

*Pasternák Antal, a Komáromi Zsidó Hitközség elnöke az
együttműködés fontosságát hangsúlyozta*

*A komáromi egyházak lelkészei és vezetői a református
templomban. Részletek az 5. oldalon.*

Meghívó

A Komáromi Zsidó Hitközség **2007. május 28-án**,
hétfőn a Budapesti Zsidó Hitközség Bethlen téri körzetét
látja vendégül.

Szeretettel várunk minden érdeklődőt a Shalom klub-
ba, a körzet tagjaival való találkozóra, amely 14:30-kor
kezdődik a Menház Wallenstein Zoltán termében (a
munkahelyükről érkezők később is csatlakozhatnak).

Sávuot a Tóra-adás ünnepe

Sávuot, a Tóra-adás ünnepe, Izraelben egy, a világ más részén, így Magyarországon kétnapos ünnep. Az ünnep ötven nappal van Peszách után. A sávuot szó szerint a Hetek Ünnepe, mivel pontosan hét héttel van Peszách után, és megegyezik az Ómer-számlálás 49 napját követő ötvenedik napjával. Innen a magyar "Pünkösöd" elnevezés, ez a görög „Pentakosion” = ötven szóból származik. Sávuot éjszakáját ébren töltjük és a Tórát tanulmányozzuk. Ez köt össze bennünket a Színáj hegyi Tóra-adás emlékével. A Tórában egyrészt, mint a „gyülekezés ünnepe” (áceret), másrészt a „Zsengék bemutatásának ünnepe” (chág hábikurim) van megemlítve, de legfőképpen a Tóra-adás ünnepének tartják. Ezen a napon olvassák fel a Tíz Parancsolatot a zsinagógában.

Az Egyiptomból csodálatos módon kiszabadult gyűlevész rabszolgahad néppénemzetté válásának legfontosabb tényezője nem a fizikai szabadulás volt. A megszabadult nép még nem tudta mit kezdjen a számára idegen fogalommal, a szabadsággal. Így következett azután a 40 évi vándorlás a sivatagban, mely alatt kihalt az egykor rabszolgaságban élt nemzedék, és egy új, fogékony generáció népesítette be az Ígéret Földjét. Zsinagógáinkban ezen a gyönyörű zárandokünnepen zöld szín dominál, virágokba öltöztetjük imahelyeinket. Emlékezzünk elhunyt szeretteinkre, mázlik imádságot tartunk. Hág száméach.

Verő Tamás budai rabbi

Az Eötvös u. 9. hírei

Április 30-án a Menház Wallenstein Zoltán termében került sor a ház lakóinak első 2007-es gyűlésére. A KZSH képviselőjében Paszternák Tamás koordinátor tájékoztatta a megjelent bérlelőket az elmúlt időszak fejlesztéséről, majd bemutatta az irodája új vezetőjét, Haas Juditot. A vitában az épület aktuális kérdéseiről volt szó. A találkozót a jövőre vonatkozó tervek megvitatásával zárult.

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk, ahhoz, hogy a komáromi zsidó közösség színvonalas programokat szervezhessen, újjáéledjen a vallási és a kulturális élet, felújíthassuk a MENHAZAT, megjelenhessen és eljusson Önhöz a HH, nem kevés anyagi forrás szükséges. Kérjük, hogy amennyiben módjában áll, támogassa céljaink elérését. Adományait előre is köszönjük!

Cím:

Židovská náboženská obec v Komárne

Bankunk címe:

Slovenská sporiteľňa a.s. Palatínova 33, 94501 Komárno

Koronaszámla:

SK 0609000000000026384962

Devizaszámla:

SK 5909000000000027668967

Támogassa ön is a KZSH-t, a HH-t és a Shalom klubot!

Faliújság rövid hírek

✧ A KZSH-t támogatták: Weisz Józsa (Izrael), Haar Bandi (Izrael), Schmidek Franz (Bécs) és anonimítmításukat kérő adományozók. Köszönjük!

✧ Áprilisban felkereste a Menházat Eliezer Shlomovits rabbi úr, az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem izraeli vendégtanára, az épületben Pasternák Antal elnök kalauzolta.

✧ A KZSH irodájának új ügyfélfogadási ideje: hétfő 15:00-17:00, csütörtök 10:00-12:00, tel: 7731-224, Haas Judit irodavezető mindenkit szeretettel vár.

✧ Ezúton köszönjük Müller Ferenc úrnak (szállítás) és Rechtoris Klárának (szlovák fordítás) A zsidó esküvő című kiállítás megvalósításában nyújtott segítséget.

✧ A Menház Zsidó Kulturális és Közösségi Központ kertjének gondozásával májustól a KZSH Megó János urat és nejét bízta meg.

✧ A zsinagógátogatás megkönnyítése érdekében 150 kípát szereztünk be Budapesten.

✧ Kérjük a KZSH azon tagjait, akik a 2007-es évre esedékes tagsági díjat még nem fizették be, szíveskedjenek azt megtenni a KZSH irodájában, átutalással vagy postai csekken.

Köszönet

A Komáromi Zsidó Hitközség vezetősége ezúton köszöni meg eddigi munkáját **Ádler Évának**, a KZSH volt titkárnőjének.

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – séfredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Gál Juli (Budapest), Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Katarína Potoková (Nitra), Vadász Magda (Budapest), Kornfeldová Nelly (Dunaszerdahely), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), **nyomtatás** – tlač: Silvester s.r.o., a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám**: OÚ-OVVS/2003-5. **ISSN** 1337-091x. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Kitártuk a kapukat...

A Komáromi Zsidó Hitközség az utóbbi években rendszeresen bekapcsolódik a Komáromi Napok rendezvény-sorozatba. Idén három programot is szerveztünk. Május elsején 13:30-tól kitártuk a Menház kapuit, hogy a több száz (!) látogató betekintést nyerhes-sen a komáromi zsidóság múltjába és jelenébe. Az érdeklődők megtekint-hették a Schnitzer Ármin Mikromúzeu-mot, a Wallenstein Zoltán termet és a zsinagógát. Nagy örömeinkre szolgált, hogy az idősebb és középgeneráció tagjain kívül a fiatalok is szép szá-mban képviseltették magukat.

Ezen a délutánon került sor Bécs Város Zsidó Múzeumának „A zsidó esküvő” című vándorkiállításának megnyitójára zsinagógánkban. A föld-szint és a karzat is zsúfolásig megtelt. Pasternák Antal a KZSH elnöke üdvö-

zölte a megjelenteket, majd Georg Heber a bécsi zsidó múzeum igazga-tója nyitotta meg a tárlatot. Az igazga-tó úr szavait magyar és szlovák nyel-ven Paszternák Tamás foglalta össze.

A szervezők köszönetet mondtak Wosobe Évának, a kiállítás koordiná-torának. A rendezvényen megjelent dr. Bastrnák Tibor, Komárom város polgármestere és Szabó Béla alpol-gármester. A kiállítás június 8-áig te-kinthető meg.

A nap zárásaként „A piros bicikli” cí-mű színdarabot láthatta a közönség a Tiszti Pavilon dísztermében. Az ese-mény Komárom Városa és a Magyar Köztársaság Pozsony Kulturális Inté-zetének támogatásával valósult meg. A két kislány Holokauszt alatti történe-te meghatotta a nézőket. Az előadá-son jelen volt Krasztev Péter, az inté-zet vezetője, aki a nap folyamán felke-reste a Menházat is.

A nap során tapasztalható érdeklő-dés megmutatta, hogy régiókban igény mutatkozik a zsidóságról szóló programokra, ezért a jövőben is sze-retettel várunk minden érdeklődőt ren-dezvényeinken!

PA

Múltunk megismerése

Újdonságok a Schnitzer Ármin Mikromúzeumban

Az utóbbi időben több érdekes irattal sikerült gazdagítanunk múzeumunk gyűjteményét. Orna és Joszi Mundschine 1944-es levelezőlapokat adományozott Izraelből kiállításunknak. Megható olvasni a munkaszolgálat-ból haza írt leveleket, látni, hogy egyes lapokat már nem sikerült kéz-besíteni, mert a komáromi címzett ismeretlenné vált.

Paszternák András az Interneten

keresztül vásárolt 2 korabeli iratot, melyeket a múzeumnak ajándékozott. Az egyik a Fried féle fatelep levelezése az 1900-as évek elejéről, a másik Spitzer Adolf Kossuth téri üzletének reklámja 1906-ból.

A felajánlásokat köszönjük, és továbbra is várjuk múzeumunkba a komáromi és környékbeli zsidósághoz kötődő emlékeket.

PA

Kerek születésnapok

Május elején kerek születésnapját ünnepelte, **Gál Juli** a budapesti Új Élet munkatársa, Hunyadi téri Generációk klubja vezetője, lapunk rendszeres szerzője. Jó egészséget kívánunk neki!

Bis 120!

Pozsonyban 55. születésnapját ünnepelte rendszeres olvasónk, támogatónk **Ing. Jozef Dukes**. Dukes úr többször volt előadója programjainknak. MAZL TOV!

Jövönk, ami összeköt – a régió oldala

A Goldmark kórus Érsekújvárott

A 2007-es Érsekújvári Zenei Tavasz keretén belül április 29-én került sor az ortodox zsinagógában a Goldmark Kórus koncertjére. A budapesti Országos Rabbiképző Zsidó Egyetem vegyeskarát az 1969-es tanév elején Scheiber Sándor rabbi, az Országos Rabbiképző Intézet akkori igazgatója és Ádám Emil, az intézet kántorképző karának vezetője alapította.

sekújvári Zsidó Hitközség (ZSHK) elnöke köszöntötte a zsinagógát csaknem teljesen betöltő közönséget, Pischinger Gejza polgármestert és feleségét, valamint a városi képviselőket. Örömet fejezte ki, hogy az Érsekújvári ZSHK, a Szlovákiai Zsidó Polgári Kulturális Egyesület és az Érsekújvári Városi Művelődési Központ együttműködésével létrejöhetett a rendezvény. Ahogyan el-

A Goldmark kórus Érsekújvárott (fotó: Vojtech Fahn)

A kórus a maga nemében jelenleg az egyetlen zsidó amatőr kórus Magyarországon és külföldön egyaránt. Feladatuknak tartják a zsidó vallási és profán énekek felelevenítését, valamint bemutatását határaikon belül és azokon túl is. A kórus repertoárjában az ókori zene, zsoltárok, imaköltemények, jiddis és haszid népzenei feldolgozások, a századforduló magyarországi zsinagógáinak énekei, de zsidó zenei anyagok modern kórusfeldolgozásai is szerepelnek. A kórus vezetője Ádám Mária, Ádám Emil zeneszerző egyik lánya.

A koncert elején Lang Tamás, az Ér-

mondta, a tetszés szerinti belépti díjakból befolyt teljes összeget a holokauszt áldozatai emlékművének felállítására fordítják. A gazdag műsorban a vegyeskórus tagjai és a szolista: Biczó Tamás, Cser Erzsébet, Fekete László és Kéval Zsuzsa, Ádám Mária karmester vezényletével és Éliás Vera zongorakíséretével haszid zsidó zenét adtak elő jiddis, magyar és héber nyelven. A gyönyörű dalok az ódon zsinagógában kivételes hangulatot teremtettek, mely a résztvevők szívében felejthetetlen művészi élmény formájában marad meg.

Stern Mária

Az Auschwitz-Birkenauban elpusztított győri gyermeket emlékére

Tisztelettel meghívjuk Önt és kedves hozzátartozóit **2007. június 17-én, 10 órára** a győri zsinagóga udvarán (Dr. Róth Emil utca), AUSCHWITZ-BIRKENAUBAN elpusztított győri zsidó gyermekek emlékére állított gránitoszlop avatására.

Beszédet mond:

Dr. Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi

Dr. Szekeres Tamás, a Széchenyi István Egyetem rektora

Yom Haacmaut Pozsonyban

Izrael Állam közelmúltban megnyílt pozsonyi nagykövetsége első alkalommal rendezett fogadást a Függetlenség Napja, Yom Haacmaut alkalmából. A pozsonyi Hotel Bórikban több száz résztvevője volt a rendezvénynek, köztük Robert Fico miniszterelnök, Michal Kováč volt köztársasági elnök, Pavol Hrušovský, a parlament volt elnöke. A meghívottak közt ott voltak a szlovákiai zsidó közösség vezetői is. A KZSH-t Paszternák Tamás koordinátor képviselte. Zeev Boker nagykövet és neje a bejáratnál személyesen üdvözöltek minden megjelentet. A nagykövet beszédében hangsúlyozta az első ilyen esemény történelmi jelentőségét. Szavai után Ehud Olmert miniszterelnök videóüzenetét tekinthették meg a meghívottak.

Megemlékezés Nagymegyeren

A nagymegyeri Holokauszt emlékműnél **2007. június 10-én 15:00-kor** kezdődik a megemlékezés. Ünnepi beszédet mond Kardos Péter zuglói főrabbi, a kántori feladatokat Kardos László látja el.

Megemlékezések a régióban

Székesfehérvár

2007. június 10 11.00 temető

Galánta

2007. június 10. 10:00 temető

Tata

2007. június 17. 10.00 temető

Tatabánya

2007. június 17. 13.00 temető

Győr

2007. június 17. 11.00 temető

Veszprém

2007. június 17 10.00 temető

Esztergom

2007. június 17 10.00 temető

STETL – a Hitközségi Híradó kulturális oldala

Ökumenikus Istentisztelet a komáromi református templomban

Szeptemberben a romániai Nagyszebenben megrendezendő III. Nemzetközi Ökumenikus Találkozó egyik regionális előrendezvényeként ökumenikus Istentiszteletre került sor a komáromi református templomban. Az eseményen megjelent városunk polgármestere MUDr. Bastárnak Tibor és Andruskó Imre, a Selye János Gimnázium igaz-

gatója, parlamenti képviselő is. Az énekekkel és zenei betétekkel (Fekete Vince a zeneiskola igazgatója és felesége előadásában) gazdag programban az alábbi egyházi vezetők szóltak:

Dr. Miroslav Hargaš, evangélikus lelkész, Zoltán Kakaš, a baptista egyház prédikátora, Tichon Atya a görög katolikus egyház képviselője, Fazekas

László református püspök-helyettes, az esemény főszervezője és Pasternák Antal, a KZSH elnöke. A katolikus egyház a plébános betegsége miatt maradt távol. Az eseményen értékes gondolatok hangzottak el a komáromi egyházak jövőbeni együttműködésével, a megértéssel és szeretettel kapcsolatban.

„Ha te eljössz az én házamba, én elmegyek a te házádba“

Pasternák Antal beszéde a komáromi református templomban tartott ökumenikus Istentiszteleten

A debreceni Kápolnási utcai zsinagóga Tóraszokrénye fölött található idézettel köszöntöm a mai találkozó résztvevőit.

Megtisztelő számunkra, hogy a komáromi református gyülekezet kezdeményezésére tartott összejövetelen a helyi zsidó közösség is képviseltetheti magát.

Előadásom témája az egyházak egymás közti kapcsolata és az egyházak közötti párbeszéd lehetőségei.

Különösen aktuális e kérdés napjainkban, az egyesülő Európában. Kiemelt szerepe van a vallások közti megértésnek, annak, hogy a különböző felekezetek tagjai ismerjék és tiszteljék egymás kultúráját, hagyományait.

Nem is olyan régen, hét-nyolc évtizeddel ezelőtt természetes volt itt Komáromban is, hogy keresztény és zsidó testvéreink egymás mellett éltek, találkoztak, barátságok, üzleti kapcsolatok születtek, az emberek tiszteltben tartották egymás szokásait, életvitelét.

A második világháború sok mindent megváltoztatott, a zsidó közösség eltűnt a többség mindennapjaiból, a Holokausztal megszűnt a napi imádkozás, nincs már kóser étkezés, nincsenek zsidó esküvők. A mai kor komáromi embere legtöbbször a temetőben, temetéseken vagy megemlékezéseken találkozik a judaizmussal és úgy gondolja, hogy a zsidóság valami misztikus, valami különleges valami nagyon távoli...

Ez az antiszemitizmus egyik forrása városunkban is. Sokszor találkozunk a zsidóságot negatív színben feltüntető szavakkal. Ahhoz, hogy ez ne így legyen, feltétlenül szükséges, hogy mindenkinek lehetősége legyen megismerni ősi kultúránkat.

A megismerés egy tanulási folyamat része, amely nem megy egyik pillanatról a másikra. Ebben a folyamatban kiemelt szerepe lehet társ-egyházainknak. A komáromi zsidó közösség nyitott az együttműködésre, a közös programokra. Az elmúlt év során a Menház Zsidó Kulturális és Közösségi Központban a magyarországi Keresztény- Zsidó Társaság Főtitkára tartott előadást, a zsinagóga 110 éves születésnapján Fazekas László püspökhelyettes úr is szólt, ott voltunk az új evangélikus és baptista lelkész beiktatásán, az ENSZ Holokauszt nap egyik előadását Salkaházi Sárának szenteltük.

Szeretnénk, ha a város egyházi térképén újra ott lenne a Dávid- csillag, mutatva ezzel hogy 63. évvel a Vész-korszak után is él e város zsidó közössége, Komárom az utolsó 11 szlovákiai település egyike, ahol még működik zsidó hitközség. Mindannyiunk közös felelőssége az, hogy ez még sokáig így legyen. Önök, a többi egyház ezt azzal segíthetik, hogy nyitottak és elfogadóak lesznek, ezzel is ösztönözve hittestvéreinket, hogy nyíltan vállalhassák identitásukat, származásukat.

A negyvenezer komáromi lakos nagy része még ma sem tudja, merre van a Menház, hol a zsidó temető,

szeretnénk, ha egyszer életében mindenki eljönne és látná ezeket a helyeket, lerombolva a jelképes falakat is.

Június 10-én, vasárnap reggel ismét összegyűlünk a zsidó temetőben, hogy a komáromi és környékbeli áldozatokra emlékezzünk, legyenek ott Önök, az egyházak vezetői és tagjai is, demonstrálva ezzel, hogy nem válnak semmilyen közösséget az antiszemita, kirekesztő eszmékkel.

Az Európai Unió új kihívásokat is tartogat a közös munkában, együttműködésben. Hasonló gondokkal küzdünk a hívek megtartása, a vallásos élet terén, de gazdasági kérdésekben is, mint például, a működéshez és fejlesztéshez szükséges források, illetve a társadalmi szerepvállalás terén is.

E kérdések mind a közös gondolkodás, a párbeszéd folyamatosságát igénylik.

A zsidó naptár ezekben a napokban lép szívn havába, másfél hét múlva beköszönt Savout, nyári zárandokünnepe, a Tóraadás ünnepe.

A Tóra, Mózes öt könyve, a zsidóság alapműve jelentős része a keresztény liturgiának is, összekötő kapcsolatot vallások között. Savoutkor a zsidó nép születésnapját ünnepeljük.

Reméljük Önök is megfogadják majd Dávid király dédnagyanyja a moabita Rút szavait, melyeket zsidó anyósához Naomihoz intézett: „Amerre mész, megyek én is, ahol majd lakozol, lakozom én is. A te néped az én népem, a te Istened az én Istenem“.

A zsidó otthon – a család oldala

Nagymegyertől Givatayimig – 17. rész

Szökés, Üvegház, embermentés

Búvóhelyünk, a szélső vágány közvetlen a Duna partján volt. Figyelmeztettem a fiúkat, hogy tilos megtartani leveleket, képeket és persze az eredeti, személyes iratokat, amik „lebukás” esetén elárulhatják valódi azonosságunkat. A Duna vize elvitte az egész múltamat. Mikor az ereklüként őrzött családi képeket bedobtam a vízbe, úgy éreztem, mintha lelkem egy lényeges részét szakítottam volna ki, de nem volt idő érzélésre. Megérkezett a „névtelen” idegen és kiosztotta a vonatjegyeket.

Tanácsolta, hogy széledjünk szét a vonat fülkéiben, hogy ne keltsünk feltűnést. Ketten, hárman egy fülkében, lehetőleg szemmel tartani egymást, hogy tudjuk, mi történik. Mindenki kiszáll Kelenföldön, mert a Keleti pályaudvaron szigorú igazoltatások vannak.

Idegőrlő várakozásunk majdnem éjfélig tartott, míg összeállítottak egy szerelvényt Budapest felé. Miután már kezdtek beszállni, mi is ledobtuk az overallokat és csatlakoztunk. Az „idegen” (nem sikerült megtudnom a nevét) velem maradt. A vonat hosszában fel és alá jártak kakastol-las tábori csendőrök. Mikor szembe kerültünk, „pléhpofával” keresztülnéztem rajtuk és továbbmentem, az idegennel együtt. Hasonló módon mentem át a kelenföldi hatósági közegek előtt. Beutaztunk a városba, útítársam szobájába, ahonnan, 2-3 nap múlva, bevitt a Vadász utca 29-be az „Üvegházba”. Az egész csoport, beleértve a három fiút, akik csatlakoztak hozzánk, összesen 16-an, szerencsésen megérkezett a városba és mindenki biztonságban volt.

Az „Üvegház” Weiss Arthur családjának tulajdona volt és eredetileg az építőiparban mutatta be az üveg elemek alkalmazását a gyakorlatban; 1944

júliusában, a Magyar kormány beleegyezésével, „területen kívüli” státust kapott, mint a Svájci Követség Idegen Érdekek Képviselőjének Kivándorlási Osztálya.

Ezt a státust még a Szálassy uralom is, nagyjából, tiszteletben tartotta. Itt volt a Mentési Bizottság hadiszállása, amelyben részt vettek a zsidóság minden irányzatának képviselői, beleértve a cionista ifjúsági mozgalmakat. Az ő Ellenállási-Mentőmozgalmuk vezetőse is időnként, ott találkozott.

A kivándorlási osztály nem volt üres cím. A svájci követ-ség, mint Anglia képviselője, kieszközte a hatóságoknál 7000 zsidó kivándorlását Palesztinába és azoknak egy kollektív útlevelet készített. Akik ebben az útlevélben szerepeltek, már idegen állampolgároknak számítottak és az ország törvényei nem vonatkoztak rájuk. Ezen státus igazolására, a követség kibocsátott egy külön igazolványt, Schutzpass (menlevél) néven. Az útlevél szereplőinek nagy részét áttelepítették a csillaggal megjelölt zsidó házakból, „védett házakba”, a Pozsonyi útra. Miután ez a védlevél bizonyos védelmet nyújtott a hatóságokkal és főleg a „nyilas” (a Nyilaskeresztes mozgalom milíciája) pribékekkel szemben, a mi ellenállási mozgalmunk szakértőinek sikerült annak pontos „ikermásolatát” előállítani és azt vagy 50 ezer példányban terjeszteni. Önkéntes küldöncök vitték a másolat nagy mennyiségeit a munkásszázadokhoz, és így százakat hoztak Budapestre. Motorkerékpáron és taxival utolérték a hírhedt, gyalogos halálmeneteket, amiket csendőrök és fegyveres nyilas suhancok, hajtottak, étlen-szomjan, esőben, hidegben, az osztrák határ felé. Az utánuk hozott védlevelek segítségével

további százakat sikerült kiemelni a halálmenetből és megmenteni.

A hatóságok, a nagymennyiségű védlevél megjelenése nyomán, követelték a követ-ségtől a végleges „alijá” (kivándorlás) névsort, hogy véget vethessenek a hamis okmányok használatának. A Mentési Bizottság „befogott” mindenkiket, aki ott volt, a névsorírásba. Én is ebben dolgoztam. Viszont, a névsor nem készült el, vagy legalább is, nem adták át a hatóságoknak és a védlevelek tovább végezték áldásos mentőmunkájukat. A magyar ellenállási mozgalom tagjai is használták ezeket az iratokat.

Az Ellenállási-Mentőmozgalom okiratgyártó műhelye előállított minden lehető okiratot és hivatalos pecsétet, beleértve, a Gestapoét is. A mi csoportunk tagjai is ezekkel az iratokkal voltak „felszerelve”. A menlevelek „másolatai” szintén ott láttak napvilágot. Az iratok szétozása, persze, sok veszéllyel járt és azt is önfeláldozó önkéntesek végezték, akik az életüket veszélyeztetették, hogy megmentsenek veszélyben lévő zsidókat a környéken embervadászok kar-mai közül. Az Okirat Gyártó Műhelyben hárman dolgoztak, Grosz Dávid (Dévidke), aki még csak 18 éves volt, Feigenbaum Ávri (Feigi) és Langer Miki. Ha azt mondtam, dolgoztak, csak vétettem a valóságnak. Mikor megkaptak egy „megrendelést”, nem ismertek munkaórát. Amíg a munka el nem készült, se nem ettek, se nem aludtak, hiszen emberéletekről volt szó. Ugyanakkor, állandóan készségben kellett lenniük, nehogy a ház lakói gyanút fogjanak. Nem egyszer fordult elő, hogy egy-két órára, rá, hogy egy helyet elhagytak, a detektívek már ott voltak. Néha, csak pár napot tölthettek egy helyen és már tovább kellett állniuk. Nem akarok statisztikát

halmozni csak megjegyezni, hogy a legkülönbözőbb iratok ezreit gyártottak mindenféle nyelven és adták át bajtársaiknak, eltekintve az említett védlevelektől, hogy sok-sok ember életét megmentse. Nem túlozok, ha azt mondom, hogy ők voltak az embermentés első vonalbeli hősei!

Egyszer mégsem sikerült nekik az átköltözés. Hat bőrröndjükkel a kezükben, amelyben cipelték az egész „üzemüket”, beállítottak a leendő lakás-műhelybe, ahol már várták őket, feljűk szegezett pisztolyaikkal, a diadalmasan vigyorgó detektívek. A Margit körüti fegyházban mindent megtettek a vallató szakértők, hogy végre ezzel a nagy fogással, felgöngyölítsék ezt a földalatti, cionista hálózatot. Ki akarták verni belőlük a „hálózat” vezetőinek valódi nevét és lakcímét, vagy, legalább, a találkozóhelyeiket. A fiúk makacsok voltak és egyikük, Miki, az életével fizetett meg hűségért, gerinces hallgatásáért és emberéletek ezreiért, amiket önfeláldozó munkája mentett meg. Hősies magtartsának emlékét szeretettel őrizzük szívünkben.

Rajtuk kívül, összegyűlt még néhány bajtársunk abban a hírhedt fegyházban. December 25-26. körül, mikor a szovjet ostromgyűrű végleg körülfárta Budapestet, a börtönőrök sorba állították az összes „lakót” és egy katonatiszt rájuk kiabált, hogy akinek a nevét felolvassa, álljon ki a sorból. Ez nagyon fenyegetően hangzott. Olvasott neveket, akiknek tulajdonosai nem is voltak ott. Senki sem lépett ki. Azután Dévid figyelmes lett egy névre, amit ő viselt és azt, rajta kívül, csak Pil (Mose Alpan), a Mozgalom egyik vezető embere, ismert. Ez jel volt, hogy ő van a dolog háta mögött. Dévid kilépett és nyomában - a többiek. A tiszt átvezette őket a Lánchídon, onnan Dévid, 17 ember élén, a Wekerle utca 17-be tartott, ahol már vártuk őket. Az öröm leírhatatlan volt, amit csak Miki halála homályosított el.

Kile Kaleidoszkóp

Bemutatkozik Haas Judit a Komáromi Zsidó Hitközség új irodavezetője

Nevem Haas Judit (született Perl). Egészségügyi alkalmazottként dolgoztam 1966-tól. Az utolsó 23 évet idősek otthonában mint főnővér. 1998 januárjától a zsidó hitközségek központja által alapított OHEL DAVID Idősek Otthonában végeztem ezt a munkát.

Több évtized után tér vissza Komáromba, milyen tervekkel, elvárásokkal?

1972-től Galántán éltem, dolgoztam és neveltem fel két gyermekemet. Lányom és családja Izraelben él, fiamat a munkája Pozsonyhoz köti. Nyugdíjba menetelem után úgy döntöttem, visszatérek Komáromba. Itt él öcsém és családja. A holokauszt következményeként rajta kívül nincsenek közeli rokonaim. Elvárásaim és terveim nem voltak. Munkahelyem Galántához kötött mivel onnan a bejárás Pozsonyba könnyebb volt. Ennek megszüntével visszatértem Komáromba.

A Komáromi Zsidó Hitközség irodavezetőjeként melyek a fő feladatai?

Inkább úgy mondanám a komáromi hitközség alkalmazottjaként. Elsősorban iparkodom elvégezni mindazt, amivel segíthetek, azoknak, akik munkahelyük mellett, a szabadidejükben végzik a közösségi élet fenntartásának és a kulturális akcióknak a szervezését. Az adminisztrációs munkák mellett szervezésben és kivitelezésben segítek. Az idősebb tagok látogatása és a fogadóórák is munkakörömbe tartoznak, természetesen a takarítás is a rendezvények után.

Az egy hónap még nagyon rövid idő arra, hogy pontosan lássam, hol van szükség segítségre. De gondolom idővel pontosan megmutatkozik, mit is lehetne még csinálni.

Egy hónapja tölti be ezt a tisztséget. Mit sikerült eddig megvalósítani, mire helyezi a hangsúlyt a közeli idősokban? Milyen tervei vannak?

Megpróbálom megismerni a hitközség működési rendszerét, de ez az idő még elég rövid arra, hogy mélyebben lássam az összefüggéseket. Jelenleg a napi, aktuális feladatokat próbálom teljesíteni. Részt vettem egy nagyon jól sikerült széder est megvalósításában, habár csak az aznapi teendőkben, de így is örömmel tölt el, hogy jól sikerült.

Jelenleg segédkezem a Bécsi Zsidó Múzeum vándorkiállításának propagálásában és nyitva tartásában. A következő időszakban szeretném elkezdni az idősek látogatását és a könyvtár rendszerezését is. Hosszabb távú terveim közé tartozik bevonni a közösségi életbe a háború után született korosztályt is.

Mikor tudják Önt felkeresni az érdeklődők?

Minden hétfőn délután 15.00 - 17.00 óráig és csütörtökön 10.00 - 12.00 óráig. De előzetes telefonos megbeszélés alapján más időpont is lehetséges.

Hosszabb ideje dolgozik a szlovákiai zsidó közösségben, közösséget, hogyan látja zsidóság jövőjét?

Sajnos a szlovákiai zsidó közösség létszáma elég kevés és egyre csökken. A nagyobb hitközségek jövője még jó pár évig biztosítva van. Kisebb városok zsidó közösségének azonban nagyon kevés az esélye, hogy még hosszú éveket működni fognak. Ezek a kis közösségek és köztük a komáromi is minden igyekezet ellenére eltűnőben vannak. Az idősebbek sajnos lassan elfogynak sorainkból, de ez az élet rendje.

Ha nem sikerül a háború utáni korosztályt megszólítanunk és bevonunk a közösségi életbe úgy sajnos nincs jövőnk. Az ifjúság előtt nyitva az egész világ, külföldön, nagyvárosokban tanulnak, ott telepednek le, oda köti őket a munkahely és az érvényesülés lehetősége. Nyelveket tudnak, így bárhol boldogulnak és létszámuk is kevés. A kis közösségek, ha létezni

Haas Judit és Ing. Weissová Alica a „Zsidó esküvő” kiállítás megnyitóján

akarnak nagyon össze kell fogniuk és főleg a 40 felettieket kell megnyerni a közösségi élet számára. Nélkük nincs jövő.

Milyen programokat, rendezvényeket tartana fontosnak Komáromban?

Komáromban nagyon sok érdekes és értékes rendezvény volt már. A háború után született korosztály vallási nevelést nem kapott, így gondolom főleg előadássorozatokkal lehetne őket megszólítani, úgy a régi szokásokról, mint a jelenlegi zsidó életéről Szlovákia területén, Izrael politikájáról, az ottani életviteléről. Talán a szlovákiai zsidóság vezető embereit kellene elhívni, hogy megismertessenek bennünket a jelennel és a jövő terveivel. Talán...

Véleménye szerint, lehetséges-e a közösségbe jelenleg nem járó hittestvérek aktivizálása? Ha igen, milyen módszerekkel?

Ehhez a problémához nekem még nehéz hozzászólnom. Mindannyian tudjuk, hogy a középkorostályt kellene megnyerni. Ha sikerül összehozni beszélgetést ezzel a korosztállyal, talán megtudnánk miért nem járnak. Ha tudjuk az okot, talán meg tudjuk oldani a problémát.

Köszönöm a beszélgetést.

PT

Macesz Maci és Sófár Süni kalandjai avagy az ifjúság oldala

A Lauder Business School ajánlata

Tanulók több mint 20 országból, megújult ösztöndíjak, speciális képzési programok...

A bécsi Lauder Business School immáron ötödik éve várja a jelentkezőket az októberben induló BA (Intercultural Business Administration) és MA (Intercultural Management and Leadership) programjaira.

A 2003-ban alapított, EU által akkreditált LBS tanulmányi programja egy nappali alapképzésre (BA) és az ezt követő mesterképzésre (MA) épül.

A Jewish Leadership Programmal szorosan együttműködve létrehozott egyedi képzési rendszerünk magas szintű oktatást kínál a világ bármely tájáról érkező zsidó fiataloknak.

A JLP-nek köszönhetően nagyvonalú ösztöndíjak állnak rendelkezésre azon fiatalok számára, akik hajlandóak aktívan részt vállalni a program alakításában, és hozzá tudnak járulni annak fejlődéséhez.

Az LBS Bécsben található, ennek köszönhetően diákjaink olyan környezetbe kerülnek, ahol sikeresen fel tudnak készülni a holnap kínáta lehetőségekre és a globális gazdaság kihívásaira. Iskolánk és a JLP célja, hogy diákjaink jövőbeni boldogulását a magas színvonalú oktatáson keresztül biztosítsa, és egyúttal ahhoz is hozzájáruljon, hogy végzőseink a későbbiek során sikeres vezetőkként pozitív hatást gyakoroljanak környezetükre.

Diákjaink

- az LBS tanulmányi programjain keresztül készülnek fel a holnap vezetői tevékenységeire
- az Európai Unió által akkreditált diplomát szereznek
- széleskörű gazdasági oktatásunkon kívül zsidó filozófiai és etikai ismeretekre is szert tesznek
- megtapasztalhatják egy fiatal értelmiségi zsidó közösség életét egy nemzetközi akadémiai környezetben

Amit kínálunk

- Tanulmányi- és lakhatási ösztöndíjakat, a költségek akár 95%-áig, az anyagi helyzet, a tanulmányi eredmény és a közösségi életben való részvétel függvényében.
- Teljes ellátást a Campuson (kollégiumi szobák és kóser étkezés).
- Különleges zsidó programokat a szabadidőben.
- Közösségi tevékenységeket, kirándulásokat és szórakozási lehetőségeket.
- Külön eszközöket, lehetőségeket a JLP-s diákok számára (pl. edzőterem, ping-pong terem, ifjúsági klub)

További információk a www.lbs.ac.at honlapon. Az iskoláról szóló szórólapok a KZSH titkárságán átvehetők!

Gyertyagyűjtások

2007. június 2.	B:20:15	K: 21:34
2007. június 9.	B:20:20	K: 21:41
2007. június 16.	B:20:25	K: 21:45
2007. június 23.	B:20:27	K: 21:47
2007. június 30.	B:20:27	K: 21:47
2007. július 3.	Tammuz 17. BÖJT!	

(Gy – gyertyagyűjtés ideje, K – ünnep kimenetelének ideje, szombat este)

Szarvas 2007

Oznamujem, že medzinárodný letný tábor v Szarvasi sa uskutoční aj tento rok a to v termíne:

od 12. augusta do 24. augusta 2007.

Tábor je určený deťom a mládeži vo veku od 7 do 17 rokov. Účastnícky poplatok je 1600,- Sk. V tejto sume je zahrnutý pobyt, strava a doprava detí z Budapešti do Szarvasu a späť. Upozorňujem, že v tomto roku nie je v účastníckom poplatku zahrnuté vreckové, v programe tábora je jednodenný výlet na kúpalisko, preto prosím rodičov, aby dali deťom vreckové aj na tento účel. Dopravu do a z Budapešti hradia rodičia a je organizovaná pod vedením madrichov (vedúcich) z Bratislavy a Košíc.

Dovoľujem si požiadať rodičov, ktorí sa nachádzajú v horšej finančnej situácii, ktorá by mohla znemožniť účasť dieťaťa prípadne detí v Szarvasi, aby sa ozvali na tel. číslo 0910/803613 a budeme to riešiť individuálne.

Prosím, aby ste vyplnenú prihlášku poslali obratom späť spolu s potvrdením o zaplatení sumy 1600,- Sk,- (za jedno dieťa). Platbu je možné uskutočniť poštovou zloženkou typu A alebo prevodom na účet: Ústredný Zväz židovských náboženských obcí, 814 47 Bratislava, VÚB Bratislava - mesto, číslo účtu 35 - 646 -012 / 0200 najneskôr do 15. júla 2007.

Prihlášku a kópiu ústrižku o zaplatení prosím pošlite spolu s informáciou o tom, akým spôsobom bude Vaše dieťa dopravené do Budapešti, respektíve či pociestuje organizovane z Bratislavy alebo z Košíc na adresu:

Tomáš Färber
Račianske myto 1/D
831 02 Bratislava

Prihlášky sú dostupné v kancelárii ŽNO v Komárne!

Predstaví sa Vám Judita Haasová, nová vedúca kancelárie ŽNO v Komárne

Volám sa Judita Haasová - rodená Perlová. Od r. 1966 som pracovala ako zdravotnícky pracovník. Posledných 23 rokov ako hlavná sestra v domove dôchodcov. Od januára 1998. ako hlavná sestra v domove dôchodcov OHEL DAVID, ktorého zriaďovateľom je ÚZŽNO.

Po dlhých desaťročiach sa vraciate do Komárna. Aké sú vaše plány, očakávania?

Ano, od r.1972 som žila, pracovala a vychovávala svoje dve deti v Galante. Ale oni sú už dospelí. Dcéra žije so svojou rodinou v Izraeli, syna viaže jeho práca k Bratislave. Po odchode do dôchodku som sa rozhodla vrátiť sa do Komárna. Tu žije môj brat so svojou rodinou a ja následkom holokaustu žiadnu inú blízku rodinu nemám.

Očakávania a plány som nemala žiadne. Práca ma viazala k Galante, nakoľko cestovanie za prácou do Bratislavy je odtiaľ jednoduchšia. Po ukončení pracovného pomeru som sa vrátila do Komárna.

Aké sú vaše hlavné úlohy v pozícii vedúcej kancelárie ŽNO?

Ja by som povedala - ako zamestnanec komárňanskej Židovskej náboženskej obce. V prvom rade sa snažím urobiť všetko, čím by som mohla pomôcť tým, ktorí vo svojom voľnom čase, popri svojom zamestnaní sa snažia organizovať rôzne akcie a udržiavajú komunitný život. Okrem administratívnych prác sa snažím pomáhať pri organizovaní a realizácii akcií. Do mojej náplne patrí aj návšteva starších členov komunity, stránkové hodiny a samozrejme aj upratovanie po ukončení akcií.

Mesiac je veľmi krátka doba na to aby sme presne vedeli kde je potrebné ešte pomôcť. Po uplynutí dlhšej doby sa iste vykryštalizuje čo by sa dalo ešte urobiť.

Od 1. apríla vykovávate svoju funkciu. Čo sa podarilo za ten krátky čas realizovať. Aké sú Vaše plány na najbližšie obdobie?

V prvom rade sa snažím dôkladne spoznať mechanizmus fungovania náboženskej obce, ale za taký krátky čas nie je možné spoznať všetky súvislosti. Momentálne sa snažím byť nápomocná pri riešení každodenných aktuálnych povinností. Zúčastnila som sa na veľmi dobre vydarenej sederovej večere, síce len priamo pri povinnostiach toho dňa, ale potešilo ma, že bola veľmi úspešne zorganizovaná. Momentálne pomáham pri propagovaní výstavy židovského múzea z Viedne a plním úlohu sprievodcu počas otváracích hodín. V blízkej budúcnosti by som chcela začať s návštevami starších členov komunity a budem sa snažiť urobiť evidenciu kníh v knižnici. K mojim dlhodobjším plánom patrí aj snažiť sa získať povojnovú generáciu k účasti na živote náboženskej obci.

Kedy sa na Vás môžu obrátiť záujemcovia?

Každý pondelok od 15.00 - 17.00 hod. a štvrtok od 10.00 - 12.00 hod. sú stránkové hodiny. Na základe telefonického dohovoru môže byť aj iný čas.

Dlhšiu dobu pracujete pre židovskú komunitu na Slovensku, ako vidíte budúcnosť židovstva na Slovensku, a v Komárne?

Žiaľ počet členov židovskej komunity je dosť malý a stále sa znižuje. Veľké náboženské obce majú šancu ešte dlhé roky fungovať. Menšie komunity a medzi nimi aj komárňanská majú veľmi malú šancu na dlhoročné fungovanie, napriek všetkým snahám pomali zanikajú. Starší ľudia odchádzajú z našich radov, ale taký je kolobeh života. Ak sa nám nepodarí získať pre komunitný život povojnovú generáciu nebudeme mať šancu prežiť. Pred mládežou je otvorený celý svet. Študujú v zahraničí, vo veľkých mestách, kde aj po štúdiu zostávajú pracovať, nakoľko tam majú lepšie možnosti uplatnenia sa. Ich jazykové znalosti im umožňujú aj prácu v zahraničí. Menšie komunity ak chcú naďalej existovať musia sa spojiť

a spoločnými silami sa snažiť osloviť strednú generáciu a získať ich pre komunitný život. Bez nich nemajú budúcnosť.

Aké akcie, podujatia považujete za dôležité v Komárne?

Po takom krátkom čase je ťažko odpovedať na túto otázku. Tu v Komárne bolo už veľmi veľa zaujímavých a cenných akcií. Povojnová generácia nedostala náboženskú výchovu, tak predpokladám, že séria kvalitných prednášok o zvykoch v minulosti, o živote komunit na území Slovenska a politike Izraela a o živote v Izraeli by ich mohlo osloviť. Možno by bolo teba pozvať na besedy vedúce osobnosti slovenského židovstva, aby nám porozprávali o tom, čo sa deje v židovských komunitách na Slovensku, aby nás oboznámili s dňom teraz a s plánmi do budúcnosti. Možno...

Je podľa Vás možné aktivizovať súvercov, ktorí sa nechodnia na podujatia? Keď áno, ako?

K tomuto problému je mi ešte ťažko vyjadrovať sa. Všetci vieme, že musíme získať strednú generáciu. Ak by sa nám podarilo zorganizovať stretnutie tejto generácie, možná by sme sa dozvedeli v čom je problém, prečo sa nezúčastňujú akcií. A keď vieme príčinu možná sa nám podarí vyriešiť aj tento problém. Ale kým nepoznáme príčinu nevieme konať.

Jom Haacmaut v Bratislave

Nie je tomu tak dávno, čo otvorili veľvyslanectvo Izraelu v Bratislave. Z príležitosti Dňa nezávislosti Jom Haacmautu prvýkrát usporiadali recepciu v Hoteli Bôrik, kde bolo prítomných viac sto hostí. Svojou návštevou poctil pamätný deň premiér Robert Fico, bývalý prezident republiky Michal Kováč, bývalý predseda NR SR Pavol Hrušovský, a iní. Medzi pozvanými boli aj predstavitelia ŽNO. Komárňanskú komunitu zastupoval koordinátor Tamás Paszternák. Pri vchode vítal účastníkov veľvyslanec štátu Izrael Zeev Boker s manželkou. V prejave zdôraznil historický význam tejto udalosti. Po jeho prejave prítomnými premietli videopozdrav premiéra Echuda Olmerta. Po prejavoch veľvyslanectvo pozvalo prítomných na recepciu.

Správy z Eötvösovej ulice 9

Dňa 30. apríla sa v sále Zoltána Wallensteina konala prvá schôdza nájomníkov v roku 2007. V zastúpení ŽNO v Komárne prítomných nájomníkov informoval Tamás Paszternák a zároveň im predstavil novú sekretárku, pani Juditu Haasovú. V diskusii sa riešili aktuálne otázky týkajúce sa budovy. Stretnutie sa skončilo debatou o plánoch do budúcnosti.

Okrúhle jubileum

Začiatkom mája oslávila životné jubileum Juli Gálová, spolupracovníčka budapeštianskeho časopisu Új Élet, vedúca Klubu generácií na Hunyadiho námestí, pravidelná prispievateľka nášho Spravodaja. Prajeme jej veľa zdravia! Bis 120!

Spoznanie minulosti

Novinky v Mikromúzeu Ármina Schnitzera

V poslednom čase sa nám podarilo obohatiť naše múzeum s niekoľkými zaujímavými spismi. Orna a Joszi Mundschine z Izraelu nás obdarili s pohľadnicami z roku 1944. Je veľmi dojímavé čítať listy z pracovných táborov, vidieť to, že niektoré z nich sa už nedali doručiť, nakoľko adresát v Komárne sa stal neznámym.

András Paszternák kúpil cestou internetu 2 dobové spisy, ktoré daroval múzeu. Jeden obsahuje korešpondenciu obchodu s drevom rodiny Friedovcov zo začiatku XX. storočia, druhý spis je reklama obchodu Adolfa Spitzera, ktorý bol na Kossúthovom námestí.

Ďakujeme darcom a aj naďalej očakávame v našom múzeu pamiatky, ktoré sa viažu k židovstvu a Komárnu a okolia.

PA

Ďakujeme

Vedenie ŽNO v Komárne touto cestou ďakuje pani **Eve Ádlerovej**, bývalej spolupracovníčke za jej doterajšiu prácu a praje jej veľa zdravia a šťastia!

Krátke správy

✧ Podporovali nás: Weisz Józua (Izrael), Haar Bandi (Izrael), Schmidek Franz (Viedeň) a ešte niekoľkí, ktorí nás žiadali o anonymitu. Ďakujeme!

✧ V apríli bol v Menháze rabín Eliezer Shlomovits, hosťujúci profesor na Židovskej univerzite a rabínskej škole v Budapešti, u nás ho sprevádzal predseda ŽNO Antal Pasternák.

✧ V kancelárii ŽNO v Komárne sme zaviedli nové stránkové dni: v pondelok: 15:00-17:00 hod, vo štvrtok 10:00-12:00 hod, tel: 7731-224, kde Vás pani Judita Haas rada uvíta.

✧ Touto cestou ďakujeme pánu Františkovi Müllerovi za pomoc pri preprave materiálu a pani Kláre Rechterisovej za slovenský preklad výstavy Židovská svadba.

✧ Od mája t.r. Kultúrne a spoločenské centrum Menház poverilo pána Jána Megó a jeho manželku s udržiavaním záhrady.

✧ Pre zľahčenie návštevnosti synagógy sme získali v Budapešti 150 jarmuliek.

✧ Prosíme členov ŽNO ktorí zatiaľ nezaplatili členský poplatok za rok 2007 aby tak učinili v kancelárii ŽNO, alebo podali peniaze na pošte.

Koncert v synagóge

(Pokračovanie zo strany 1.)

Vyjadril radosť z podujatia, ktoré sa uskutočnilo v spolupráci ŽNO Nové Zámky, Kultúrneho spolku židovských občanov Slovenska a Mestského kultúrneho strediska Nové Zámky. Ako povedal, čistý výťažok z dobrovoľného vstupného bude venovaný na realizáciu pamätníka obetiam holokaustu v meste. Na koncerte členovia miešaného zboru a sólisti Tamás Biczó, Erzsébet Cser, László Fekete a Zsuzsa Kéval pod taktovkou zbormajsterky Márie Ádám a klavírneho sprievodu Very Élias predstavili klasickú aj chasidskú židovskú hudbu v jazykoch jidiš, maďarsky aj hebrejsky. Krásne piesne v starobylej synagóge vytvárali mimoriadnu atmosféru a v srdciach prítomných nezabudnuteľný umelecký zážitok.

Mária Sternová

STETL – kultúrna príloha Spravodaja

Yom Haacmaut 5767

Rozhovor s Zeevom Bokerom, veľvyslancom štátu Izrael v Bratislave

Narodil som sa v kibutzi Afek neďaleko Haify. Po skončení štúdia politických vied a medzinárodných vzťahov na Hebrejskej univerzite v Jeruzaleme som začal pracovať na Ministerstve zahraničných vecí Izraela. Neskôr som pôsobil na Izraelskom veľvyslanectve v Prahe i počas rozdelenia Československa, ako aj na izraelskej misii v holandskom Haagu. Zaujímavou skúsenosťou bola práca zástupcu diplomatického poradcu premiéra J.Rabina. Moja manželka je lekárka, pracuje vo výskume. Vzhľadom na jej prácu ako i to, že najstarší syn z našich troch detí v súčasnosti slúži v armáde, v Bratislave som bez mojej rodiny.

V roku 2006 Izrael otvorilo svoje veľvyslanectvo na Slovensku. Prečo práve teraz? Aké sú ciele novej inštitúcie?

O pláne otvoriť Izraelské veľvyslanectvo v Bratislave sa uvažovalo už dlhšie, čo však vzhľadom na okolnosti nebolo možné zrealizovať skôr. Sme veľmi radi, že sa to podarilo a máme na Slovensku stále zastúpenie. Medzi naše ciele patrí zlepšenie vnímania Izraela na Slovensku prostredníctvom rozličných aktivít, napredovanie vzájomných izraelsko-slovenských vzťahov v rôznych oblastiach spolupráce, posilnenie väzieb so židovskými komunitami, uchovávanie spomienky na holokaust.

Ako môžete ovplyvniť médiá na Slovensku- aby sme mali viac správ a pravdivý obraz o Izraeli?

Čo môžeme urobiť a čo aj robíme je udržiavanie styku s médiami a sprostredkovanie informácií, ktoré by prispeli k formovaniu pravdivého obrazu o Izraeli, aby to neboli len fotografie či reportáže týkajúce sa konfliktu, s ktorými sa najčastejšie stretávame. Prostredníctvom prítomnosti médií priamo na miestach počas vzájomných návštev, pri jednotlivých príležitostiach či aktivitách môžu ich zástupcovia získať živú osobnú skúsenosť s dňom.

V októbri jedna z prvých Vašich návštev bola v Komárne. Navštívili ste aj ostatné komunity. Aké poznatky máte doteraz o židovskom živote na Slovensku?

Aktívne je naše veľvyslanectvo v kontakte zatiaľ so židovskou náboženskou obcou v Bratislave a Košiciach, kde sa aj koncom mája zúčastním pietnej spomienky pri príležitosti výročia deportácie košických židovských obyvateľov. Určite mám v pláne návštevy ostatných židovských komunít a teším sa na ich uskutočnenie v nadchádzajúcich mesiacoch. Židovský život a tradície vzhľadom na tragické udalosti minulosti, na to, že väčšina pôvodného slovenského židovského obyvateľstva bola deportovaná do koncentračných táborov, nezanikli. Spoločenstvo prežilo a hoci sa značne zmenšilo, existuje a udržiava svoje zvyky. Som tomu veľmi rád.

Ako môže veľvyslanectvo pomôcť pre židovský náboženský a kultúrny život na Slovensku?

Budeme sa snažiť byť v kontakte so všetkými židovskými komunitami na Slovensku a podporovať ich pri organizácii rôznych aktivít, napr. kultúrne podujatia, memoriály. Taktiež by sme v budúcnosti radi organizovali festivaly a prehliadky izraelského umenia - hudby, kinematografie, literatúry,... zvýšili záujem Izraelčanov o Slovensko a Slovákov o Izrael. Som presvedčený, že takéto aktivity napomáhajú vzájomnému spoznávaniu a porozumeniu našich kultúr.

Máte plány na vybudovanie užších vzťahov medzi dvoma krajinami? Aké plány máte v oblasti obchodu a turizmu?

V bilaterálnych izraelsko-slovenských vzťahoch vidím veľký potenciál. Presvedčili sme sa o tom i počas nedávnej návštevy premiéra SR pána Roberta Fica v Izraeli ako i návštevy profesora Shloma Breznitza, poslanca Knesetu a predsedu Izraelsko-slovenskej skupiny priateľstva v Knesse-

te, na Slovensku. Nie sú to však len stretnutia na štátnej úrovni, ale taktiež ďalšie aktivity ekonomického či kultúrneho charakteru. Zvlášť aktuálnou je dnes ekonomická spolupráca, ktorá bude posilnená i vďaka návšteve pána premiéra Fica v Izraeli, ktorý odovzdal odkaz o priaznivom podnikateľskom prostredí na Slovensku.

Koľko partnerských miest existuje medzi Izraelom a Slovenskom? Plánujete realizovať nové dohody?

Doposiaľ existuje niekoľko izraelsko-slovenských partnerstiev na rôznej úrovni spolupráce, napr. Herzliya a Banská Bystrica, minulý rok bola podpísaná dohoda medzi prímorským Eilatom a kúpeľným mestom Piešťany, v júni by sa mala zahájiť spolupráca medzi izraelským Rishon LeZion a Prešovom. Trenčín nadviazal kontakt s Nahariyou, Bratislava s Jeruzalemom. Dúfam, že v budúcnosti budú tieto i ďalšie družby a spolupráca prekvitať.

Aký odkaz máte na Yom Haacmaut 5767? Ako oslavujete na Slovensku?

Založenie Štátu Izrael bolo uskutočnením dlhotrvajúceho sna židovského národa v našej dávnej vlasti. Z popola holokaustu povstal Izrael, ktorý je dnes modernou a pulzujúcou krajinou. Vždy si budeme pripomínať deň jeho založenia. Pri príležitosti Dňa nezávislosti naše veľvyslanectvo organizovalo slávnostnú recepciu.

SPRAVODAJ בה

OBSAH ČÍSLA:

✧ Otvorili sme brány ✧ Spomínaj! ✧ Krátke správy ✧ Kabalat Šabat ✧ Yom Haacmaut 5767 ✧ Okrúhle jubileum ✧ Spoznanie minulosti ✧ Szarvas 2007

Otvorili sme brány

ŽNO v Komárne sa v posledných rokoch pravidelne zapája do podujatí v rámci Komárňanských dní. V tomto roku sme zorganizovali až tri programy. Prvého mája sme v čase od 13:30 h otvorili dvere budovy Menház, aby niekoľko stoviek (!) návštevníkov mohlo nazrieť do prítomnosti aj minulosti komárňanského židovstva. Návštevníci si mohli prezrieť naše malé múzeum, synagógu a ostatné priestory. Veľmi sme sa potešili, že okrem zástupcov staršej a strednej generácie prejavilo záujem aj veľa mladých.

V ten deň o 14:30 sa konala aj vernisáž putovnej výstavy Židovská svadba, ktorú zapožičalo Židovské múzeum vo Viedni. Synagóga bola preplnená, keď predseda ŽNO Ing. Anton Pasternák a riaditeľ viedenského múzea Georg Heber výstavu otvárali. Organizátori sa poďakovali Eve Wosobe, koordinátorky výstavy.

Na vernisáži sa zúčastnil aj primátor Komárna MUDr. Tibor Bastrnák a jeho zástupca, Béla Szabó. Výstava potrvá do 8. júna.

V závere dňa si obecensvo mohlo v slávnostnej sále Dôstojníckeho pavilónu pozrieť divadelné predstavenie Červený bicykel. Podujatie sa uskutočnilo za podpory Mesta Komárna a Kultúrneho inštitútu Maďarskej republiky v Bratislave. Príbeh dvoch dievčat z obdobia holokaustu obecnstvo dojal. Na predstavení bol prítomný aj Péter Krasztev, riaditeľ inštitútu, ktorý si počas dňa našiel čas aj na návštevu budovy Menház.

Udalosti dňa poukazujú na to, že v našom regióne je záujem o programy so židovskou tematikou, a preto aj v budúcnosti radi privítame všetkých návštevníkov našich podujatí!

PA

Koncert v synagóge

V rámci Novozámockej hudobnej jari 2007 sa v ortodoxnej synagóge 29. apríla uskutočnil koncert speváckeho zboru Goldmark. Zakladateľmi miešaného zboru rabínskeho seminára Židovskej univerzity v Budapešti na začiatku výukového roku 1969 bol Rabbi Sándor Scheiber, vtedajší riaditeľ rabínskeho seminára a Emil Ádám, vedúci katedry kantorského spevu.

Súbor je v súčasnej dobe jediným amatérskym hudobným telesom svojho druhu v Maďarsku i okolitých štátoch. Za svoju úlohu považuje oživovanie diel židovskej i svetovej hudby a jej prezentáciu doma i v zahraničí. Repertoár zboru pozostáva zo skladieb z dávneho, zo žalmov a modlitieb, ľudovej hudby jidiš a z chasidského prostredia, zo synagogálnej hudby z prelomu 19. a 20. storočia ako aj zo skladieb súčasnej moderny. Zbor vedie Mária Ádám, jedna z dcér zakladateľa Emila Ádáma.

V úvode koncertu početné obecnstvo, ktoré zaplnilo synagógu takmer do posledného miesta, primátora mesta Gejzu Pischingera a jeho manželku, poslancov mestského zastupiteľstva a všetkých prítomných privítal Tomáš Lang predseda Židovskej náboženskej obce v Nových Zámkoch.

(Pokračovanie na strane 3.)

Pozvánka

ŽNO v Komárne privíta v pondelok **28. mája 2007** hostí z Budapešti - prídu súverenci z obvodu Bethlen tér. Pozývame Vás na stretnutie v klube Šalom, začiatok o 14:30 hod. v Menházi v sále Zoltána Wallensteina (môžete prísť aj neskoršie, je pracovný deň).

Spomínaj!

Židovská náboženská obec v Komárne týmto s úctou pozýva každého spolicítaceho človeka na spomienkové oslavy z príležitosti 63. výročia deportácie židov z mesta a z okolia. Spomienka sa uskutoční

**10. júna 2007 v nedeľu
o 10.30 hod.**

na židovskom cintoríne v Komárne (Ulica Zlatého muža)

Spomienkový prejav: hlavný rabín Péter Kardos.

O 12:00 hod. spoločne zapálime sviečky pri pamätníku obetí v synagóge a položíme veniec na pamätnú tabuľu na stene Menház.

**Vedenie
Židovskej náboženskej obce
v Komárne**

Kabalat Šabat

Už sa stalo tradíciou že v piatok pred dňom Martýrov spoločne víťame sobotu v synagóge v Komárne.

Toto mimoriadne Kabalat Šabat sa uskutoční ako súčasť nášho programu „Ledor Vador“.

Každého srdečne privítame v piatok

8. júna 2007 o 18.30

v Menházi.